

ՀԱՅՐ ՊԱՎԵԼ ՖԼՈՐԵՆՍԿԻ. ՌՈՒՍ ՈՒՂՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՀԱՎԱՏԱՐԻՄ ԵՎ ՀԱՎԱՏԱՎՈՐ ՍՊԱՍԱՎՈՐ

/Կենսագրական ուրվագծեր/

Մեզին է 1882 հունվարի 9-ին, Ելիզավետպոլ գավառի Եվլախ բնակավայրում /այժմ՝ Ադրբեջան/, ուր հայրը հաղորդակցման ուղիների ինժեներ էր: Մայրը՝ Օլգա Պավելի Սափարյանը, Թիֆլիսաբնակ հայուհի էր և սերում էր Սափարյանների երկն տոհմից: Այս առիթով Ֆլորենսկին նշում է, որ «մեր կողմից ծառանգել է նյութի և իրական /կոնկրետ/ աշխարհի վառ զգացողություն»:

Մանկությունն անցել է Թիֆլիսում և Բաթումիում: Թեև ընտանիքը մեկուսացած էր արտաքին շփումներից /հյուրերը եզակի երևույթ էին/, սակայն փոխաբեցը տանը կար հարուստ գրադարան, որով էլ լրացվում էր բացը:

1890-99 թթ. սովորում է Թիֆլիսի թիվ 2 դասական գիմնազիայում, ուր աչքի է ընկնում բարձր ընդունակություններով, աշխատասիրությամբ և տեխնիկական գիտությունների նկատմամբ խոր հակումով: Վերջինս հոր ազդեցության արդյունքն էր: Սակայն գիմնազիան ավարտելիս, հոգևոր ճգնաժամ է ապրում, երբ իր համար պարզում է տեխնիկական գիտությունների սահմանափակությունը: Այս շրջանից առաջանում է հետաքրքրություն կրոնի հանդեպ:

1900 թ. ընդունվում է Մոսկվայի համալսարանի ֆիզիկա-մաթեմատիկական ֆակուլտետի մաթեմատիկայի բաժին:

1904 թ. ավարտում է համալսարանը առաջին աստիճանի դիպլոմով: Եվ, հակառակ համալսարանում մնալու դասախոսների առաջարկին, նույն թվականի սեպտեմբերի 4-ին ընդունվում է Մոսկվայի հոգևոր ակադեմիա: Այս ֆայլին նա դիմում է ժամանակի նշանավոր եպիսկոպոս Ամտոնի Ֆլորենսսովի միջամտությամբ, ում, նախան այս, դիմել էր վանական դառնալու նպատակով:

1908-ին ավարտում է ակադեմիան: Նույն թվականի սեպտեմբերի 23-ին, երկու փորձնական դասախոսությունների կարդալուց հետո, հաստատվում է Մոսկվայի հոգևոր ակադեմիայի փոխտնօրինության ամբիոնում որպես դոցենտ:

1914 -ի մայիսի 19-ին պաշտպանում է մագիստրոսական դիսերտացիա՝ «Հոգևոր նշմարտության մասին» վերնագրով, որի հիմքում ընկած էր «Կրոնական նշմարտության մասին» թեկնածուական աշխատանքը:

1910 թվականի ամառը րեկումնային է դառնում նրա կյանքում: Ֆլորենսկին ամուսնական ուխտ է հաստատում Աննա Գրանցինովայի հետ: Ընտանիքը Ֆլորենսկու համար այն գլխավոր չափանիշներից էր, որոնք կոչված են օգնելու որոշել սեփական հարաբերությունները մարդկանց և դեպքերի նկատմամբ:

1911 թվականի ապրիլի 24-ին րնդունում է հոգևոր աստիճան՝ ձեռնադրվելով ֆահեռա:

1912-17 թթ. ղեկավարում է Մոսկվայի հոգևոր նկուղե-ֆիլիյի «Աստվածաբանական լրատու» ամսագիրը:

1927 թ. խմբագիրը է «Տեխնիկայում հանրագիտություն», ուր տեղ են գտել նրա 12 հոդվածները:

1933 թ. կեղծ մեղադրումով ձերբակալվում է և աքսորվում:

Գեղարվեստական է 1937 թ.: Արդարացվել է Մոսկվայի ֆառաֆական դասարանի որոշմամբ, 1958 թ.:

Ֆլորենսյան լավագույնս հաշտեցրել է իր փառանշարժային կոչումը և գիտությունը՝ գործելով և իր անուրանալի ավանդը բերելով մաթեմատիկայի, փիլիսոփայության և փիլիսոփայության պատմության, արվեստաբանության և էթիկոսոփիայի բնագավառներում: Բայց նրա իրական կոչումը հոգևոր ասպարեզն էր, ուր նա «Բրիստոնի վրա կիմնված գիտակցության» առջև լուսաբեր հորիզոններ բացեց՝ հենվելով իր փրկատու առաքել և ինքնատիպ եկեղեցական մտածողության վրա: /«Սյուն և հաստատությունը ճշմարտության» 1914, «Պատմություն փիլիսոփայություն», «Մտքի ջրաբաժանների մոտ» և այլն/:

Ստորև ներկայացնում ենք Հայր Պավել Ֆլորենսյան «Բրիստոնի» և մշակույթը՝ գործը:

ՊԱՎԵԼ ՖԼՈՐԵՆՍԿԻ

ԲՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՄՇԱԿՈՒՅԹԸ

1. Ոչ վաղ անցյալի ժամանակը բնութագրվում է վերին հոգևոր պահանջներից և ամբողջական հոգևոր մշակույթից առավելագույնս հեռացմամբ: Սրա հետ մեկտեղ այն բնութագրվում է ամենուր արթնացող հոգևորի պահանջով և գիտակցությամբ, որ մարդկությունը և նրա մշակույթը չեն կարող մասնատված չլինել, եթե չեն առաջնորդվում ոգու բարձրագույն խնդիրներով: Բայց մշակութային աշխարհն այսպիսի կացության մեջ պատահաբար չի ընկել և ոչ էլ՝ երեկվանից սկսյալ: Այն այդ ուղղությամբ անխտոր շարժվել է շատ հարյուրամյակներ, իր առավելագույն ճիգերն ուղղելով, մեծավ մասամբ, ոչ ամբողջապես գիտակցաբար, իր և հավերժական կյանքի աղբյուրի միջև պարիսպ ստեղծելու համար: Այս տարրալուծման ճանապարհի երկարությունը հատկապես ծանր է դարձնում մարդկության տկարությունը: Բայց փոխարենը թույլ է տալիս պարզ հասկանալ ճիշդագույն բնույթը և այսպիսով ապաքինվելու հույս փայփայել:

2. Հնարավոր է ուղիղ և բացահայտ ապստամբություն ընդդեմ Աստծո, ինքը քեզ Աստծուց անկախ հայտարարելու փորձ, և հետևաբար՝ թշնամություն նրա հանդեպ: Սա հոգևոր սուր վարակ է, որը տանում է կա՛մ դեպի շուտափույթ վախճանի, կա՛մ ընդհակառակը, արագ էլ անցնում է, թողնելով հոգում խոր տարակուսանքի զգացում, թե ի՞նչպես կարող էր պատահել այդպիսի ապստամբությունը: Սակայն լինում է և խրոմիկ վարակում մույն թույնով, երբ մարդը մույնիսկ ինքն իրեն չխոստովանելով Աստծուց ունեցած իր անկումը և ձևականորեն անգամ պաշտպանելով կրոնը, փաստորեն ձգտում է քայլ առ քայլ կրոնից ետ ցվաճել իր ինքնավարության մարզերը և հետևապես ջնջում է կրոնից համապատասխան կողմերը, կարծես թե ոչ էական և պատմականորեն պատահական մերմոնված այնտեղ: Մեկը մյուսի ետևից կրոնից դուրս են մղում մարդկային գործունեության զանազան կողմերը, մինչև որ վերջապես գործը չի հասնում կրոնական գոյաբանության հիմնական ճշմարտություններին, որոնց վրա է հիմնվում քրիստոնեական քարոշականությունը: Երբ գիտակցության մեջ ընկնում է ճակ այս հիմքը, իսկ կրոնը հավասարեցվում է քարոշականությանը, ինքը՝ քարոշականությունը, դադարում է լինել կենդանի և բարու կենսական ներշնչանք, վերածվելով վարքի արտաքին կանոնների, որոնք զրկված են